

**VYSOKÁ ŠKOLA
MANAŽMENTU**

CityUniversity
of Seattle

**Ako písať seminárne práce a ich ekvivalenty
v slovenskom jazyku na VŠM/CU v Trenčíne**

Mgr. Zuzana Danišková, PhD.

JUDr. Róbert Grell

Peter Kročítý, M.B.A.

PaedDr. Jana Palenčárová, PhD.

Trenčín 2009

III. vydanie

Obsah:

1 Seminárna práca a jej základné obsahové časti.....	2
1.1 Čo je to seminárna práca	2
1.2 Čo je to analýza prípadovej štúdie.....	3
1.3 Autor	5
1.4 Jazyk	5
1.5 Titulná strana (list).....	6
1.6 Anotácia - Kľúčové slová.....	6
1.7 Hlavný text	7
1.8 Téma – Hlavná myšlienka.....	10
1.9 Ďalšie časti práce.....	10
2 Formálna stránka písomnej práce	11
2.1 Rozsah písomnej práce.....	12
2.2 Okraje a úprava strany písomnej práce.....	12
3 Základné prvky citačného procesu.....	13
3.1 Bibliografický odkaz.....	13
3.1.1 <i>Bibliografický odkaz na printové dokumenty</i>	13
3.1.2 <i>Bibliografický odkaz na elektronické dokumenty</i>	17
3.2 Citát, citácia a parafrázovanie v texte	21
3.2.1 <i>Citát</i>	21
3.2.2 <i>Citácia (citovanie)</i>	22
3.2.3 <i>Parafráza a výťah</i>	23
3.2.4 <i>Plagiátorstvo a ako sa mu vyhnúť</i>	27
3.3 Zoznam bibliografických odkazov.....	27
4 Záver.....	29
Príloha – Ukážka písomnej práce	30

1 Seminárna práca a jej základné obsahové časti

Najčastejším typom písomných prác na VŠM/CU v Trenčíne sú seminárne práce a ich ekvivalenty. Táto príručka je určená študentom a lektorom VŠM/CU v Trenčíne (ďalej len „vysoká škola“) pre zosúladenie úpravy seminárnych prác a ich ekvivalentov. Charakter seminárnej práce môžu mať aj praktické úlohy, ako sú projekty, prieskumy, analýzy prípadových štúdií a podobne. Študenti oboznamujú svojich kolegov s obsahom seminárnych a iných prác (ďalej len „písomná práca“) tak, že tieto práce prezentujú na vyučovacích hodinách. Váš lektor môže mať špecifické požiadavky na písomnú prácu týkajúce sa zamerania konkrétneho kurzu. Vo všeobecnosti sa však na VŠM/CU uplatňujú (dodržiavajú) pravidlá zhrnuté v tejto príručke.

Každá písomná práca na vysokej škole (môžeme používať aj pojem vedecká) pozostáva z kanonických častí : z **titulnej strany s titulom a bibliografickou identifikáciou**, z **anotácie a z kľúčových slov** (ak to vyžaduje lektor), z **hlavného textu**, **zoznamu bibliografických odkazov** a prípadne **z ďalších častí** podľa požiadaviek lektora (napr. obsah, prílohy, sprievodný materiál, a pod.).

1.1 Čo je to seminárna práca

V akademických kruhoch, je najčastejším typom seminárnej práce logická, prepracovaná, presvedčivá odpoveď na zadanú otázku. Vyžaduje výskum na danú tému. Táto práca však nereprezentuje len výsledky vášho výskumu ako zoznam faktov alebo výťah zo zdrojov. Je to najmä prezentácia vašich vlastných názorov, a/alebo analýza vybranej témy podporená argumentmi zo zhromaždených zdrojov. Vy ako autor môžete mať vopred vytvorený vlastný názor na vybranú tému, alebo si vytvoríte názor na základe výskumu.

Z hľadiska pôvodnosti rozoznávame tri druhy prác:

Pôvodný (primárny) dokument - dokument tvorený v rozhodujúcej miere novými informáciami, dovtedy nezaznamenanými inde, v iných dokumentoch (ešte nepublikované).

Sumarizačný dokument - zhŕňa, zovšeobecňuje alebo utriedí poznatky úplne alebo z väčšej časti prevzaté z iných dokumentov; vytvára novú hodnotu.

Kompilačný dokument – v novom vyjadrení, prispôsobenom určitému špecifickému cieľu, opakuje informácie prevzaté z iných dokumentov.

Existujú dva druhy seminárnej (výskumnej) práce: argumentačná a analytická.

Argumentačná práca opisuje zaujatie stanoviska na jednej strane spornej otázky, okolnosti, situácie či problému (touto prácou je možné zmeniť niekoho názor, vrátane vlastného, na daný problém). Takáto práca hľadá odpoveď na otázku typu „áno alebo nie?“. Reprezentuje vaše vlastné stanovisko v danej spornej oblasti, podporené argumentami z literatúry, z periodík a ďalších zdrojov.

Analytická práca taktiež reprezentuje vaše stanovisko, ale hľadá odpoveď na otázku typu „prečo“ alebo „ako?“. Zvyčajne analyzuje príčiny, dôsledky a spôsoby riešenia nejakej problematiky. Takáto práca vyžaduje prieskum odpovedí na danú otázku, a následne ich opisuje, vysvetľuje, a hodnotí.

1.2 Čo je to analýza prípadovej štúdie

Prípadová štúdia dáva študentom príležitosť praktickej aplikácie teórií diskutovaných v priebehu vyučovania. Študent si vyberie prípad z praxe uverejnený v učebniciach alebo v iných zdrojoch a podrobne ho rozoberie. V prípadovej štúdii sa odporúča použiť nasledovný logický postup:

Sumarizácia faktov - Zosumarizujte kľúčové fakty prípadu. Snažte sa ich roztriediť na podstatné a menej podstatné. Nájsť medzi nimi súvislosť a postupnosť. Odpovedzte si na otázku čoho sa prípad týka? Aký má vzťah a ku ktorej časti učiva? Ak existujú nejaké dôležité predpoklady, uveďte ich. Na začiatku štúdie uveďte vzťah skúmaného problému ku konceptom v učebnici alebo iných relevantných zdrojoch. Uveďte prečo si myslíte, že je skúmaný problém vhodný pre túto prípadovú štúdiu.

Špecifikácia skúmaného problému - Prezентуйте stručne hlavný problém simulovaného prípadu. Stručne uveďte, čo je hlavným skúmaným problémom prípadovej štúdie (nemusi to byť len problém, môže to byť napríklad príležitosť atď.). Uistite sa, že ste oddelili podstatu problému od symptómov.

Budete musieť identifikovať jeden hlavný problem, ktorý musí byť vyriešený. Väčšina štúdií obsahuje kombináciu problematických elementov, takže aby ste určili základnú príčinu musíte

1. identifikujte symptóm(y)/problém(y), ktorý je (sú) najvýznamnejší.
2. určite záležitosti a príčiny, ktoré si myslíte že spôsobili tento symptóm.

Často zistíme, že badateľné symptómy sú generované viac elementárnou príčinou. Je dôležité oddeliť okamžité problémy od ich základnejších zdrojov. Symptómy problému môžu byť záležitosti ako sú vysoký počet chýb vo výrobkoch, vysoká miera absencií, alebo vysoký

počet sťažností zákazníkov. Avšak, toto sú len výsledky skutočného problému. Hlbšou, skutočnou príčinou môže byť slabé motivačné prostredie.

To, ako definujete problém, určí ako ho budete riešiť. Krátkodobé riešenie okamžitého problému s absentérstvom bude odlišné ako riešenie základného problému motivačného prostredia ako celku. Takže musíte identifikovať symptómy ako aj, čo je ešte dôležitejšie, ich podstatné príčiny.

Analýza príčin - V tomto kroku nasleduje analýza príčin skúmaného stavu. Môžete využiť niektoré koncepty predmetu na jeho lepšie pochopenie. Potrebujete zistiť, prečo ste definovali problém tak, ako ste ho definovali a vysvetliť ako viete, že tento problém je skutočným problémom. Posúďte informácie, ktoré máte. Aký "dôkaz" máte, že ste problém definovali správne? Dôkaz sa skladá z faktov, zo štatistiky, z pozorovateľného správania sa, z organizačnej štruktúry, kultúry a stratégie. Inými slovami, budete musieť preukázať dôkazy, že vaša definícia problému je správna. Možno budete potrebovať použiť zdroje na podporu vášho odôvodnenia.

Avšak, možno budete musieť použiť aj domnienky na zaplnenie medzier. Nebojte sa použiť domnienky, ale pri svojom písaní zreteľne poukážte na to, čo sú fakty, a čo sú domnienky, ktoré nie ste schopní potvrdiť. Tvorte domnienky na základe typických manažérskych praktík, vašich vlastných skúsenosti a výskumu, ktorý ste vykonali vzhľadom na typ organizácie, ktorú analyzujete.

Možné riešenia - Jednoducho uvediete možné spôsoby riešenia problému spolu s ich výhodami a nevýhodami. Uvediete minimálne tri možné riešenia a ku každému uvediete analýzu výhod a nevýhod. Po definovaní problému a formulovaní cieľov tvorte alternatívne možnosti riešenia, bez ich kritického posúdenia. Rozmýšľajte vo všeobecnosti o možnostiach, ktoré majú ľudia v danej organizácii. Každá alternatíva by mala byť samostatným riešením, nie krokom v jednom riešení. Projektujte priame a nepriame súvislosti jednotlivých alternatív, ich prednosti a silné stránky. Budete musieť vysvetliť výhody a nevýhody (úžitok/náklady, príležitosti/riziká, silné stránky/slabé stránky) každej alternatívy. Kompletná analýza skúma podrobne každú alternatívu a môže vyžadovať prieskum (expertízy, štatistiky, príklady z iných firiem, atď) na jej podporu. Táto časť je potrebná na zdôraznenie faktu, že ste si daný problém premysleli, a že neodporúčate prvé riešenie, ktoré vám zišlo na um..

Odporúčanie riešenia - Z alternatív uvedených v predchádzajúcom kroku vyberiete riešenie, ktoré by ste jednoznačne odporučili. V tomto kroku je však potrebné uvedené riešenie rozviesť do jednotlivých implementačných krokov, t. j. čo je potrebné urobiť, kto by

mal byť zaangažovaný, časová následnosť, príp. časový limit Môžete vybrať jedno riešenie alebo kombináciu viacerých riešení uvedených v bode *Možné riešenia* (body očísľujte, pokiaľ sa odvolávate na čísla).

Zdôvodnenie -V tomto kroku uvediete, prečo si myslíte, že je riešenie, ktoré navrhujete správne. Skutočne najkritickejšim komponentom analýzy je rozhodnutie a jeho zdôvodnenie.

Na podporu svojich argumentov použite koncepty z daného predmetu (pomocou učebnice), prípadne iné relevantné podporné zdroje. Vysvetlite, aký vplyv bude mať toto riešenie na všetky hlavné postavy, manažment, zisky, výrobu, atď. ako ste ich opísali pri definovaní problému. Použite váš výskum aby ste ukázali, že vaše odporúčania sú založené na logických obchodných princípoch a úsudkoch.

1.3 Autor

Odborný text produkovaný na vysokej škole, sa na rozdiel od textu na hodinách slohu na stredných školách, nepíše v prvej osobe jednotného čísla. Je potrebné používať model *autorského plurálu*, alebo tzv. *pasívnu konštrukciu*, príp. *ich kombináciu*.

Autorský plurál znamená, že text je písaný v prvej osobe množného čísla (*Myslíme si, ... Súhlasíme s ... Domnievame sa ... Budeme sa zaoberať ...*). Pasívna/neosobná konštrukcia, ktorou je písaná aj táto príručka, nepoužíva žiadnu osobu (Text sa zaoberá ... Podľa XY ... XZ tvrdí, že ...).

1.4 Jazyk

Autor vedeckého, odborného textu nepoužíva citoslovčia, ani príznakovú lexiku . Používa sa odborná terminológia, presné pojmy. Pojmy sa opakujú, nepoužívajú sa vo veľkej miere ekvivalenty (opak bol tvrdený pri slohových prácach), text má byť „suchý“, nie kvetnatý.

Ak text stojí na pojmoch, ktoré nie sú jednoznačné, sú nové alebo s nimi autor pracuje stále, t.j. jeho text na nich stojí, treba ich vždy definovať. Definovať hlavné pojmy je možné aj pomocou odbornej autority (napr. ...Pod znalostnou ekonomikou rozumie *I. Mikloš*Stotožňujeme sa s definíciou japonského manažmentu, ktorú uvádza XY...).

1.5 Titulná strana (list)

- Titulná strana (list) obsahuje:
- a) názov a druh/typ práce,
 - b) meno a priezvisko autora,
 - c) názov predmetu,
 - d) meno a priezvisko lektora so správne uvedenými akademickými titulmi a vedeckými či umeleckými hodnosťami, ktoré mu prináležia,
 - e) dátum ukončenia práce.

Titulný list nečísľujeme, ale do rozsahu (do stránkovania) sa započítava. Úprava titulnej strany (listu) má byť podľa prílohy A (s. 30), teda názov práce sa napíše asi 10 cm od horného okraja a v samostatných riadkoch pod ním, v pravom dolnom rohu sa píše ďalšie údaje, tzv. bibliografická identifikácia. Použije sa písmo takej veľkosti a typu, ako pre ostatný text.

Dôležitým pre prácu je aj jej názov. Ten si prečíta často viac ľudí ako samotný text. Nesmie byť ani príliš krátky, ani dlhý, musí primerane vyjadriť presnú tému textu. Pri obhajobách kvalifikačných prác sa stáva, že je študentovi vytknutá práve nekorešpondencia názvu s obsahom práce. Pri formulovaní názvu sa môžu používať predložky *o, k, na okraj*, taktiež rečnícke otázky či rôzne aforizmy (pozor, ale samotný text už nie je slohová práca).

1.6 Anotácia - Kľúčové slová

Každý odborný text by mal mať anotáciu a kľúčové slová. Povinnou súčasťou každej záverečnej a kvalifikačnej práce či štúdie väčšieho rozsahu je abstrakt a kľúčové slová.

Hoci sú isté požiadavky na obsahovú i formálnu stránku písomných prác, vždy sa odporúča rešpektovať konkrétne požiadavky lektora, redakcie odborného časopisu či organizátorov konferencie, sympózia, kongresu a pod. a predložiť tieto textové útvary (tzv. rámcové zložky prejavu) v takej forme, ako ich požadujú. Nerešpektovanie požiadaviek na akékoľvek úpravy textu je prejavom ignorácie a hodnotí sa ako neslušnosť voči kolegom, organizátorom i čitateľom. Aj keď sú tieto časti textu, rovnako ako text samotný, vizitkou autora a príslušnej inštitúcie, redakciám odborných časopisov či organizátorom konferencií záleží na dobrom mene v odbornej komunite a nechcú sa „zhodiť“ v očiach konkurencie publikovaním niečoho, s čím nie sú „stotožnení“.

Povrchová organizácia (tzv. formálny model) odborných textov => náučná modelová štruktúra, je dosť vyhranená a vcelku náročná. Konkrétne texty vystavané na jej základe sú relatívne uniformované, výraznejšie sa navzájom (po formálnej stránke) nediferencujú. Nazdávame sa, že aj keď sú všeobecné pravidlá na písanie odborných textov striktné, autor má dosť priestoru na vlastnú kreativitu.

Anotácia stojí **medzi názvom a vlastným textom**. Je to stručná, kondenzovaná informácia o problematike, ktorú autor spracúva, akcentuje základné myšlienky, na ktoré sa vo svojom texte sústreďuje. Anotácia býva napísaná (zväčša) v materinskom jazyku.

Za anotáciou sa spravidla uvádzajú kľúčové slová. Ide o pojmové a terminologické slová, ktoré sú v texte (z hľadiska obsahu) dominantné. Medzi anotáciou a kľúčovými slovami sa zvykne vynechať jeden voľný riadok.

1.7 Hlavný text

Hlavný text písomnej práce by mal obsahovať okrem jadra aj úvod (na začiatku práce) a záver (na konci práce). Úvod, jadro a záver sú konštrukčne samostatné časti práce, ktoré nevystupujú v texte explicitne (teda nikde sa napr. slovo jadro nepíše), odlišujeme ich formálne (odsek; vynechaný riadok) a obsahovo (spôsobom, ktorý umožňuje jazyk).

Čitateľ teda musí cítiť, že práca sa niekde začína, niekde je už analyzovaný konkrétny problém a niekde vrcholí. Ak sa práca venuje viacerým aspektom, každému môže byť venovaný samostatný odsek (kapitola, podkapitola), ale v úvode aj závere musia byť všetky spomenuté, stručne uvedené, zhrnuté a pod. Nikdy text nezačína *in media res*. Použitie tzv. *metatextových orientačných signálov* v jazyku umožňuje textu, aby bol koherentný (súvislý) a logicky osnovaný. Tieto signály neznamenajú nič iné, ako explicitné vyjadrovanie krokov, ktoré má pisateľ v hlave, priame vyjadrovanie logiky, podľa ktorej postupuje. Pisateľ sa nesmie báť konštrukcií typu: *V tejto časti/kapitole/podkapitole sa budeme zaoberať...Najskôr sa venujme problému....a následne si analyzujeme....* Tieto orientačné signály pomáhajú čitateľovi pochopiť, prečo pisateľ postupuje týmto smerom, ako jednotlivé časti, odseky, kapitoly navzájom súvisia a na druhej strane nútia pisateľa rozmýšľať nad logikou svojho textu, nad tým či má „hlavu a päť“.

Takého stručné zhrnutie krokov, ktoré pisateľ hodlá uskutočniť môžu byť vysvetlené hneď v úvode práce. Okrem toho by mal úvod obsahovať aj nasledujúce informácie:

V prvom odseku autor vysvetlí ciele práce, jej zameranie, hlavnú otázku/(hypo)tézu a položí si prípadné ďalšie otázky, na ktoré sa pokúsi odpovedať v jadre práce, komentuje názov, podáva základné informácie.

Druhý odsek môže obsahovať stručný prehľad literatúry k téme, resp. zdrojov, s ktorými autor pracuje, z ktorých čerpá. Nejde o zoznam literatúry, ktorý vystupuje na konci, ale skôr o spôsob, akým čitateľ môže identifikovať autora, jeho ideové a ideologické pozície. Umožňuje taktiež zhodnotiť hĺbku autorovho záujmu o daný problém, používanie odbornej a relevantnej literatúry. Z pohľadu autora môže podobný prehľad napomôcť v orientácii na rôzne existujúce pohľady, stanoviská a paradigmy týkajúce sa danej problematiky a usúvzťažneniu si poznatkov.

V treťom odseku zväčša autor predstaví (výskumné) metódy s akými pracoval, zhrnie svoj prínos pre danú oblasť, ak ide o analytickú prácu, kde nie je hlavným cieľom niekoho presvedčiť, môže vyjadriť aj svoje sympatie k istému názoru, prístupu, ak ich existuje viac. Tu je priestor aj na použité vyššie spomínaných metatextových orientačných signálov, ktorými úvod teoreticky uzavrieme.

Hlavnú časť práce tvorí jadro práce. Pri prácach väčšieho rozsahu (záverečné práce a pod.) sa jadro člení na kapitoly a podkapitoly, ktoré sa číslujú s cieľom sprehľadniť text práce. Na číslovanie častí práce sa používajú len arabské číslice, ktoré sa na prvej úrovni môžu a nemusia písať s bodkou (napr. : **1 Založenie obchodnej spoločnosti**). Je to len na rozhodnutí pisateľa, avšak potrebné je dodržať jednotnosť zápisu v celom texte. Na druhej a ďalších úrovniach sa bodka uvádza (napr. : **1.1 Založenie akciovej spoločnosti**, prípadne **1.1.1 Založenie spoločnosti na základe výzvy na upisovanie akcií**). Každá nová časť práce prvej úrovne číslovania (kapitola) sa píše na novej strane. Pri písaní hlavnej časti práce autor používa vlastné myšlienky, citáty, parafrázy, prípadne iné autorské postupy tvorby textu. Jadro práce podporuje hlavnú myšlienku. To znamená, že sa zaoberá odpoveďou na otázku (hlavnú myšlienku), ktorú daná práca skúma.

Každý odsek v jadre práce sa venuje špecifickému bodu (tzv. réme, argumentu), ktorý sa vzťahuje na /dokazuje hlavnú myšlienku/tézu. Vlastné myšlienky majú väčšiu váhu ak sú podporené faktmi, príkladmi a názormi expertov z použitých zdrojov. Informácie zo zdrojov sú zanalyzované/hodnotené a následne integrované do práce. Ich dôležitosť, ako argumentov podporujúcich hlavnú myšlienku, je jasne vysvetlená. Po každom použití informácií zo zdrojov sú tieto náležite zdokumentované.

Jadro práce môže obsahovať diskusiu opačných, protichodných postojov alebo alternatívnych názorov na danú problematiku. Týmto spôsobom bude práca vykazovať znaky

názorovo vyváženej práce, s poukázaním na nedostatočnosť presvedčivých argumentov opačnej strany názorového spektra. Avšak, väčšina práce musí byť tvorená vlastnými myšlienkami, informácie zo zdrojov slúžia len na ich podporu.

Je dôležité vyhýbať sa javom, ktorý sprevádza autora v prvých prácach, teda ktorému podlieha ako pisateľ - začiatočník:

- A.** celá jedna strana práce je vyplnená textom a na jej konci stojí príslušný odkaz na zdroj. V realite to teda znamená, že celá strana je parafráza daného zdroja, čo za istých okolností môže znamenať aj plagiát, pretože hoci je pôvodný text interpretovaný, používa sa logika autora, jeho sled myšlienok, teda takáto strana vytvára dojem výťahu, resp. referátu. Ak autor potrebuje myšlienky celého jedného zdroja, pomáha si orientačnými signálmi, teda snaží sa udržať text „pokope“ (napr. Text môže začať *Podľa P. Samuela*text....*Ďalej P. Samuelson tvrdí*.....text.....*P. Samuelson taktiež identifikuje*....).
- B.** ak je text rozčlenený na kapitoly, nemôže jedna (pod)kapitola pozostávať len z jedného zdroja, členenia. Vyžaduje si autorov komentár, prepojenie s ostatnými (pod)kapitolami. Ukázať explicitne súvislosť, snažiť sa neustále o koherenciu textu.

V závere práce autor vlastným pohľadom sumarizuje spracúvanú tému a uvedie jej význam. Zhrnie stručne všetky poznatky, ku ktorým sa v texte dopracoval, pripomenie všetky argumenty, ktoré vyššie analyzoval. V závere by už nemala byť prezentovaná žiadna nová myšlienka či argument, ktorý by nebol v texte rozoberaný. Je dobré, ak záver obsahuje aj vlastnú reflexiu hypotéz, či sa potvrdili - vyvrátili, či autor pred písaním vstupoval do témy s iným názorom ako s tým, ktorým končí. Môže taktiež predostrieť ťažkosti, ktoré pri písaní mal, obtiažnosť pri hľadaní zdrojov, ich neexistenciu a pod. Taktiež môže naznačiť ďalšie možné cesty či položiť nové otázky pre pokračovanie v danej téme. Záver práce musí nadväzovať na úvod a hlavne na jadro práce. Pri číslovaní častí práce má záver poradové číslo, ktoré nasleduje. Avšak, pokiaľ autor nečísloval úvod (zväčša je to číslo nula), potom bez čísla zostáva aj záver.

Za záverom práce nasleduje autorom použitý zoznam literatúry, prípadne bibliografia. V tomto zozname sa musia zaznamenať všetky citované a parafrázované dokumenty, ktoré autor v texte/v práci použil. Základné pravidlo znie: čo je v texte, je za textom; čo je poznačené za textom, musí čitateľ v štúdií nájsť. Zoznam bibliografických odkazov sa stránkuje (zobrazuje sa číslo strany), avšak k jednotlivým autorom sa čísla nedávajú, t.j. nečísľujú sa jednotlivé tituly použité v práci.

1.8 Téma – Hlavná myšlienka/ téza

Pri výbere témy na seminárnu prácu, majte na mysli oblasti ktoré sa týkajú daného predmetu a zároveň sú stredobodom vášho záujmu. Ak nemôžete „nájsť“ na tému, ktorá by vás zaujala, prezrite si učebnicu, periodiká alebo inú literatúru, diskutujte v skupine... to všetko by vám malo pomôcť pri jej hľadaní. Overte si dostupnosť zdrojov na danú tému, urobte si prieskum v knižnici a na internete, aby ste sa uistili o opodstatnenosti zamerania svojej práce.

Rozhodujúcim aspektom vašej práce je jej hlavná myšlienka. Ak sa vás niekto spýta, o čom je vaša práca, vašou odpoveďou bude práve hlavná myšlienka práce, často naznačená, alebo vyjadrená v anotácii, podporená uvedením si kľúčových slov vášho textu. Všetko, čo vaša práca obsahuje, musí podporovať jej hlavnú tézu.

Hlavná myšlienka práce je reprezentovaná jednou až troma vetami. Obyčajne spĺňa tieto zásady:

- Reprezentuje vaše stanovisko alebo názor na danú problematiku.
- Je z nej jasný zámer práce (musí byť jasné, či vaša práca bude informovať, presviedčať, vysvetľovať, riešiť, opisovať, alebo analyzovať danú problematiku).
- Je odpoveďou na položenú otázku.
- Je zrozumiteľná už po prvom prečítaní práce.

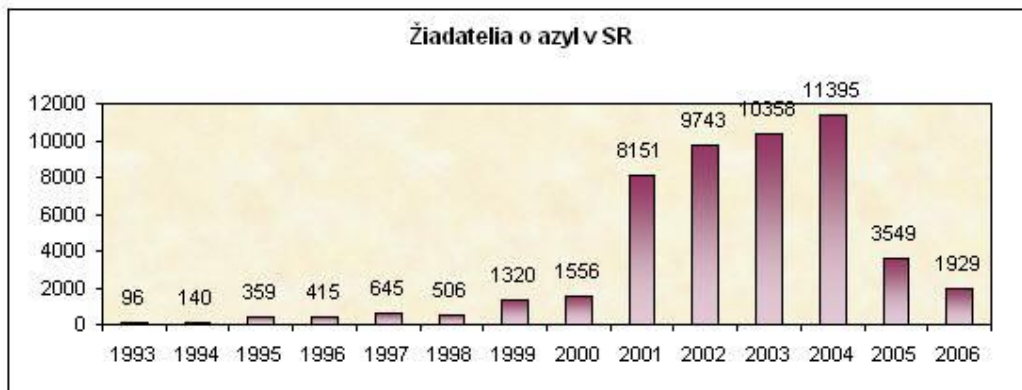
1.9 Ďalšie časti práce

Písomná práca obsahuje okrem anotácie, kľúčových slov, vlastného textu a zápisu zdrojov často aj iné časti, napr. prílohy (grafy, diagramy... <= tie môžu byť i súčasťou vlastného textu práce; fotografie, dotazníky, testy a pod.) či sprievodný materiál (diskety, CD nosiče, reklamné predmety...), ak to vyžaduje lektor, alebo to vyplýva zo samotného charakteru práce či čítania autora.

Prílohy, pokiaľ sú súčasťou textu sa číslujú priebežne. Pokiaľ ide o priložený materiál identifikujeme ich iným spôsobom. Na strane s celostránkovým obrázkom či tabuľkou stranu nezobrazujeme, ale započítava sa do stránkovania. Obrázky, tabuľky, grafy, diagramy, fotografie a pod. majú byť číslované postupne tak, ako boli vkladané do textu. Pokiaľ je v práci väčší počet ilustrácií jedného typu (napr. viac tabuliek; viac grafov a pod.) môžeme každý typ číslovať samostatne. Pokiaľ ich je menej, možno použiť na ich označenie spoločné

pomenovanie „Obrázok“ a jednotlivé typy nerozlišovať, len číslovať priebežne, jednotným spôsobom v celej práci (napr. Obrázok 1 , Obrázok 2 , Obrázok 3 , a pod.). Používa sa i spôsob číslovania ilustrácií samostatne v každej kapitole; potom za slovom „Obrázok“ nasleduje číslo kapitoly, medzera, pomlčka, medzera, poradové číslo ilustrácie v danej kapitole (napr. Obrázok 2 – 1 , Obrázok 2 – 2 , a pod.). Tabuľka, diagram či iný ilustračný materiál nikdy nestoja samostatne, vždy im musí predchádzať názov a zdroj. Taktiež samotný text musí obsahovať zmienku o nej (napr. Ako uvádza Migračný úrad SR , za rok 2006 zaznamenalo XY žiadostí o azyl (vid. Graf. č. 1).). V texte by mala vyzeráť úprava nasledovne:

Graf č.1: Žiadatelia o azyl, stav k 30. 9. 2006:

Zdroj: MÚ MV SR, 2006

2 Formálna stránka písomnej práce

2.1 Rozsah písomnej práce

Rozsah písomnej práce) určí lektor; všeobecne možno konštatovať, že rozsah práce (akejkol'vek) sa riadi zásadou primeranosti a mal by zodpovedať účelu a obsahu. Orientačne uvádzame počet „počítačových“ strán, hoci rozsah práce je vhodnejšie vyjadrovať počtom zobrazených znakov: seminárne práce či argumentačná esej 5 – 7 strán (maximálne do 10 strán); analýza prípadovej štúdie 3 – 5 strán; ročníková práca by mala mať do 10 strán (minimálne 3 strany); práca ŠVOČ 10 – 15 strán; záverečné práce/ atestačné 15 – 20 strán;

bakalárske práce zvyknú mať do 40 strán; diplomové práce (odporúča sa) do 60 strán; rigorózne práce max. do 80 strán; dizertačné práce (mali by byť) do 130 strán; habilitačné práce (približne) do 150 strán.

2.2 Okraje a úprava strany písomnej práce

Štandardné nastavenie stránky pri školských prácach (práce menšieho rozsahu), pretože sa zväčša neviažu, je presne 2,54 cm na všetkých štyroch stranách. Okraje sú rovnaké. Nastavenie vzhľadu stránky pri prácach väčšieho rozsahu (záverečné a kvalifikačné) je nasledovné: horný a dolný okraj by mal byť 2,5 cm (presne 2,54 cm), ľavý (vnútorný) a pravý (vonkajší) by mal byť 3,0 cm (presne 3,17 cm). Podľa druhu použitej väzby možno stránku posunúť horizontálne tak, že vnútorný (ľavý) okraj, ktorý sa používa na väzbu, nastavíme na 4,0 cm a vonkajší (pravý) na 2,0 cm.

Text prác menšieho rozsahu sa píše so zarovnaním vľavo, veľkosť písma 12 bodov, pokiaľ lektor neurčí inak. Je potrebné použiť také typy znakov (písma), ktoré sú dobre a ľahko čitateľné. Odporúča sa Times New Roman alebo Arial. V odborných textoch sa nevyužíva podčiarkovanie, dovolené je zvýrazňovanie hrubým typom písma, pokiaľ to text vyžaduje, používanie číslovania a max. dva formáty odrážok v celom texte.

Riadkovanie: školské práce a ich ekvivalenty sa spravidla píše tzv. školským = dvojitým riadkovaním, pokiaľ nie je lektorom určené inak. Medzi odsekmi sa nevynechávajú medzery; každý nový odsek je odsadený od ľavého okraja 1.27 cm alebo 0.50". Záverečné a kvalifikačné práce sa píše úspornejšie = používa sa buď jednoduché riadkovanie, alebo (častejšie) riadkovanie 1,5.

Číslovanie práce. Zmyslom číslovania je sprehládniť text a uľahčiť čitateľovi orientáciu v ňom. Na číslovanie používame len základné arabské číslice. V celej práci (vo všetkých typoch prác) sa strany číslojú rovnako (jedným zvoleným spôsobom) a zväčša typom písma (i veľkosťou), akým je napísaný celý text. Číslo strany (v prácach menšieho rozsahu ako napr. seminárne práce) sa spolu s názvom práce zvykne umiestniť v jej hornej časti strany (tzv. záhlavie), na pravej vonkajšej strane. Číslo strany (v prácach väčšieho rozsahu ako napr. záverečné práce) sa umiestňuje spravidla v dolnej (zriedkavejšie v hornej) časti strany, častejšie vpravo, menej v strede strany. Titulná strana sa nečísluje, ale do rozsahu (do stránkovania) sa započítava.

Seminárne práce a ich ekvivalenty sú rozsahom menšie práce, preto je nerelevantné ich rozčleňovať na kapitoly a podkapitoly, či inak ich štruktúrovať. Číslujeme každú stranu, avšak nikdy nie titulnú stranu, teda na titulnú stranu sa nepíše číslo strany. Čím je školská práca rozsiahlejšia, tým viac by mala preberať prvky záverečných a kvalifikačných prác.

3 Základné prvky citačného procesu

3.1 Bibliografický odkaz

Bibliografický odkaz je záznam, ktorý obsahuje informácie o citovanom dokumente. Zoznam bibliografických odkazov na konci písomnej práce potvrdzuje, že daná práca bola napísaná na základe štúdia autora a jeho informačného prieskumu, čím sa zvyšuje jej dôveryhodnosť. Autor musí presne zaznamenať zdroj, ktorý pri písaní svojej práce použil. Poradie údajov v každom bibliografickom odkaze je záväzné, údaje sa oddeľujú interpunkčnými znamienkami (bodka, čiarka, dvojbodka a pod.; za každým interpunkčným znamienkom sa používa medzerník). Je dôležité urobiť si záznam o prameni a zdrojoch informácií, keď sa s ním stretnete po prvýkrát. Môže sa stať, že si zabudnete urobiť záznam o dokumente, vrátite ho do knižnice a na konci práce ho už nedokážete zaradiť do zoznamu bibliografických odkazov. Bez uvedenia zdroja myšlienka stráca svoju váhu a takýto počin reprezentuje plagiátorstvo. Tomu sa treba vyhnúť.

3.1.1 Bibliografický odkaz na printové dokumenty

Bibliografický odkaz na monografiu

Monografia (kniha): neperiodická publikácia, ktorú tvorí jeden zväzok (časť) alebo vopred stanovený počet zväzkov (častí).

Odkaz na monografiu (platí to aj pre ostatné dokumenty) повинne obsahuje ako prvý údaj **priezvisko** a iniciálovú skratku **krstného mena autora alebo autorov**. Autorom diela môže byť okrem fyzickej osoby aj korporácia (organizácia), v tom prípade sa ako prvý údaj uvádza názov korporácie, napr. UNESCO alebo Ministerstvo kultúry a pod.. Ak má dielo dvoch alebo troch autorov, v odkaze sa uvedú mená všetkých autorov. To sa týka aj prípadov ak sú autormi dve alebo tri korporácie. Ak sú v dokumente viac ako tri mená, uvedie sa jedno

prvé meno a za ním sa uvedie skratka „et al.“, čo znamená „a iní“, „a ďalší“, (napr. HUDEC, I. et al.). Ak nie je známe meno autora alebo názov korporácie, ktorá je zodpovedná za dielo, tak sa tento prvok v odkaze vynechá a použije sa názov zdroja ako prvý údaj (**nepíše sa slovo „Anonym“**). Ďalšie údaje v odkaze na monografiu sú **rok vydania, názov monografie** v pôvodnom jazyku (kurzívou, preklad názvu sa pripája v hranatých zátvorkách za názvom), prípadne podnázov (medzi názvami je dvojbodka, ktorá je ohraničená medzerami), **vydanie** (ak je známe), **vydavateľstvo** (miesto vydania, vydavateľ). Je dôležité používať interpunkčné znamienka (bodka, čiarka atď) na oddelenie jednotlivých údajov (autor, názov, preklad názvu, rok vydania a pod.) vo všetkých odkazoch.

Príklady bibliografických odkazov na monografiu:

Príklad 1 - jeden autor:

WELTONOVÁ, J. (1996). *Impresionizmus*. 1. vyd. Bratislava : Perfekt.

Príklad 2 - dvaja autori:

BARANCOVÁ, H. - SCHRONK, R. (2004). *Pracovné právo*. Druhé rozšírené vydanie.
Bratislava : Sprint.

Príklad 3 - viac ako traja autori:

SUCHODŽA, J. et al. (1997). *Obchodný zákonník a súvisiace predpisy*. 1. vyd. Bratislava :
Eurounion.

Príklad 4 - neznámy autor (údaj sa nezačína “neznámy autor” alebo “anonym” ale názvom):

Jadrová fyzika a technika. (1985). 2. rev.vyd. Bratislava : ALFA.

Príklad 5 – autor je korporácia

Štatistický úrad Slovenskej republiky. (2005). *Štatistická ročenka Slovenskej republiky 2005*
Bratislava : Veda.

Príklad 6 – cudzojazyčný zdroj

KAHN, J. R. (2005). *The economic approach to environment and natural resources*
[*Ekonomický prístup k životnému prostrediu a prírodným zdrojom*]. Mason, Ohio :
Thomson/South-Western.

Príklad 7 – kniha pôvodne vyšla v zahraničnom vydavateľstve - uvádza sa prekladateľ aj názov originálu.

KASTOVÁ, V. (2000). *Dynamika symbolů*. Prel. J. Vašková. Praha : Portál. 208 s. Prekl. z nem. orig. Die Dynamik der Symbole.

Bibliografický odkaz na časť monografie

Odkaz na časť monografie obsahuje **hlavnú zodpovednosť, rok vydania, názov zdrojového dokumentu, lokalizáciu v zdrojovom dokumente, vydanie** (ak je uvedené v dokumente), **vydavateľstvo**.

Príklady bibliografických odkazov na časť monografie:

HUDEC, I. et al. (1986). *Úrazová chirurgia*. 1. vyd., časť C, kap. III. Poranenie chrbtice a miechy, s. 508- 514. Martin : Osveta.

RUŽAROVSKÝ, I. (2001). *Bibliografia diplomových prác obhájených na Filozofickej fakulte Univerzity komenského v Bratislave v rokoch 1974 až 1989*. s. 440-458. 2 časť, kap. 24, Sociológia. Bratislava : Univerzita Komenského.

KATUŠČÁK, D. et al. (1998). *Informačná výchova : terminologický a výkladový slovník : odbor knižničná a informačná veda*. s. 220-222. Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo.

Bibliografický odkaz na príspevky v monografiách

Odkaz na príspevky v monografiách obsahuje **hlavnú zodpovednosť za príspevok** (autor príspevku), **rok vydania, názov príspevku, spojovací výraz In, hlavnú zodpovednosť za zdrojový dokument, názov zdrojového dokumentu**, prípadne podnázov, **vydanie** (ak je uvedené v dokumente – v nižšie uvedených príkladoch nie je), **vydavateľstvo, lokalizáciu v zdrojovom dokumente** (číslo strany).

Príklady bibliografických odkazov na príspevky v monografiách:

- GÁJER, S. (2006). Gymnastika. In: SÝKORA, F. et al. *Telesná výchova a šport*. Bratislava : Filozofická fakulta Univerzity Komenského. s. 81- 82.
- NOVÁK, L. (1970). Kombinatorný variant a fonéma. In: *Štrukturalizmus v slovenskej vede 1931-1949 : Dejiny, texty, bibliografia*. Ed. Anton Popovič. Martin : Matica slovenská. s. 75- 80.
- STEINEROVÁ, Jela. (2000). Základy filozofie človeka v knižničnej a informačnej vede. In: KIMLIČKA, Štefan et al. *Knižničná a informačná veda na prahu informačnej spoločnosti*. Bratislava : Stimul. s. 9 - 58.

Bibliografický odkaz na články v seriálových publikáciách

Odkaz na články v seriálových publikáciách (noviny, časopisy) obsahuje **hlavnú zodpovednosť** (autor článku), **dátum vydania**(ak je známy), **názov článku**, prípadne podnázov (nepovinný), **spojovací výraz In**, **názov zdrojového dokumentu**, **lokalizáciu v zdrojovom dokumente** (označenie ročníka, vydania, označenie časti, stránkovanie časti).

Príklady bibliografických odkazov na články v seriálových publikáciách:

- TOKÁR , M. (2002). O názornej a výchovnej funkcii knižnej ilustrácie. In: *Pedagogická revue*, roč. 54, č. 4, s. 54 - 59.
- STEINEROVÁ, J. (1998). Princípy formovania vzdelania v informačnej vede. In: *Bulletin Centra vedecko-technických informácií SR*, roč. 2, č. 3, s. 8 – 16.

Bibliografický odkaz na legislatívne dokumenty (zákony, vyhlášky a pod.)

Odkaz na legislatívne dokumenty obsahuje **označenie a číslo legislatívneho dokumentu**, **lomka**, **rok zverejnenia**, **skratka úradného dokumentu**, **v ktorom je legislatívny dokument** (napr. zákon) **zverejnený** (napr. Zb., Z.z.), **názov legislatívneho dokumentu**.

Príklady bibliografických odkazov na legislatívne dokumenty:

Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov.

Vyhláška č. 42/1996 Z. z. Ministerstva školstva Slovenskej republiky z 26. januára 1996 o ďalšom vzdelávaní pedagogických pracovníkov.

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 42/2004 Z. z. zo 17. decembra 2003 o Obchodnom vestníku.

3.1.2 Bibliografický odkaz na elektronické dokumenty

Bibliografické odkazy na elektronické dokumenty obsahujú jednak údaje spoločné pre všetky druhy dokumentov (uvedené vyššie) a jednak údaje, ktoré sú charakteristické len pre elektronické dokumenty, napr. druh nosiča, dostupnosť a prístup a pod.

Bibliografický odkaz na elektronické monografie, samostatné dokumenty, komplexné webové stránky

Odkaz na elektronickú monografiu povinne obsahuje **hlavnú zodpovednosť** (autor), **dátum vydania**, **názov** (ak ide o cudzojazyčný zdroj uvedie sa preklad v hranatých zátvorkách), **druh nosiča**, **vydanie/verzia**, **dátum citovania** (je to povinný údaj iba pre online dokumenty, pre ostatné elektronické dokumenty je to nepovinný údaj). Dátum citovania je dátum, kedy autor práce skutočne videl elektronický dokument. Napr. 1999-03-21 => v poradí rok, spojovník bez medzery, mesiac, spojovník bez medzery, deň. Celé je to v hranatej zátvorke. Ide o medzinárodný formát, teda pred jednociferné číslo sa vsúva nula (čo inak pri písaní slovenského dátumu nerobíme). **Dostupnosť a prístup** (je to povinný údaj iba pre online dokumenty, pre ostatné elektronické dokumenty je to nepovinný údaj. Tento údaj obsahuje informáciu o sieťovej adrese elektronického zdroja v tvare napr. „dostupné na: <http://www.germany.eu.net/books/carroll/alice/html>” – ak je adresa príliš dlhá, rozdelí sa len za lomítkom alebo pred bodkou).

Príklady bibliografických odkazov na elektronickú monografiu:

Príklad 1 – jeden autor

KIMLIČKA, Š. (2002). *Príklady citovania podľa ISO 690 a ISO 690-2*. Bratislava : Katedra knižničnej a informačnej vedy FF UK, 2004. [cit. 2007-03-15]. dostupné na: <[http://www.sek.euba.sk/downloads/citovanie_prikлады.pdf](http://www.sek.euba.sk/downloads/citovanie_prikklady.pdf)>

Príklad 2 – neznámy dátum vydania daného dokumentu

CAROLL, L. (dátum neznámy). *Alice's Adventures in Wonderland*. [cit. 1995-02-10]. dostupné na: <<http://www.germany.eu.net/books/carroll/alice/html>>

Príklad 3 – cudzojazyčný zdroj

BIDE, M. (dátum neznámy). *In search of the unicorn: the Digital Object Identifier from a user perspective [Hľadanie jednorožca: digitálny identifikátor objektov z pohľadu užívateľa]*. [cit. 1995-07-10]. dostupné na: <<http://www.bic.org.uk/bic/unicorn2.pdf>>

Príklad 4 – autor je korporácia

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny. (2004-09-28). *Základné informácie o kompenzáciách*. [cit. 2006-08-12]. dostupné na: <<http://www.employment.gov.sk/mpsvrsr/internet/home/page.php?id=255&lang=sk>>

Bibliografický odkaz na časti z elektronických monografií, samostatných dokumentov

Je použitá iba časť rozsiahlejšieho elektronického dokumentu. Odkaz na časti z elektronických monografií povinne obsahuje **hlavnú zodpovednosť za príspevok** (autor príspevku, článku, kapitoly), **dátum vydania, názov príspevku, spojovací výraz In, hlavnú zodpovednosť za zdrojový dokument, druh nosiča, vydanie/verzia, dátum citovania názov zdrojového dokumentu** (je to povinný údaj iba pre online dokumenty, pre ostatné elektronické dokumenty je to nepovinný údaj), **dostupnosť a prístup** (je to povinný údaj iba pre online dokumenty, pre ostatné elektronické dokumenty je to nepovinný údaj).

Príklady bibliografických odkazov na časti z elektronických monografií, samostatných dokumentov:

CREWS, K. D. (1996). Copyright Law, Libraries and Universities: Overview, Recent Developments and Futures Issues. In: *The ILT Guide to Copyright*. [cit. 2000-08-23]. dostupné na: <http://www.ilt.columbia.edu/text_version/projects/copyright/papers/crews.html>

Environmental Protection Agency. (2003). How to conduct a watershed survey. In: *Monitoring and assessing water quality* (section 3.1). [cit. 2000-09-01]. dostupné na <<http://www.epa.gov/volunteer/stream/vms31.html>>

Bibliografický odkaz na články a iné príspevky v elektronických seriáloch

Odkaz na elektronický článok povinne obsahuje **hlavnú zodpovednosť za článok** (autor článku), **dátum vydania**, **názov článku**, **spojovací výraz In**, **názov zdrojového dokumentu** (seriálu, časopisu), **druh nosiča**, **vydanie/verzia**, **dátum citovania** (je to povinný údaj iba pre online dokumenty, pre iné dokumenty je to nepovinný údaj), **dostupnosť a prístup** (je to povinný údaj iba pre online dokumenty, pre iné dokumenty je to nepovinný údaj – pri článku z online databázy sa uvedie názov databázy).

Príklady bibliografických odkazov na články v elektronických časopisoch:

Príklad 1 – článok z online databázy

BLACKBURN-BROCKMAN, E., BELANGER, K. (2001). One page or two? A national study of CPA recruiters' preferences for resume length. In: *The Journal of Business Communication*, 38 (1), 29. [cit. 2003-02-28]. dostupné na: InfoTrac College Edition database.

Príklad 2 – článok z printových seriálových publikácií dostupných na internete

ONUEROVÁ, M. (2006). Banky zdvihli úročenie vkladov, ale i hypoték. In: *Sme*. [cit. 2007-02-28]. dostupné na: <<http://www.sme.sk/c/2830743/Banky-zdvihli-urocenie-vkladov-ale-i-hypotek.html>>

Príklad 3 – článok zo seriálovej publikácie dostupnej len na internete

HEWITT, D. (2000). China battles obesity [Čína bojuje s obezitou]. *BBC News*.

[cit. 2003-01-13].dostupné na: <<http://news.bbc.co.uk/1/hi/health/760787.stm>>

Príklad 4 –článok bez autora

Tábory strachu. (2007). In: *Týždeň*. [cit. 2007-08-28]. dostupné na:

<<http://www.tyzden.sk/sk/svet/svet03.php>>

Bibliografický odkaz na audiovizuálne zdroje

Odkaz na audiovizuálne zdroje obsahuje **hlavnú zodpovednosť** (autor počítačového programu, alebo CD ROMu; pri audio nahrávke je to autor hudby a textu; pri filme, videu, televíznom programe alebo seriále či DVD je to producent a režisér), **dátum vydania** (pri televíznom programe je to dátum vysielania), **názov, typ nosiča** (v lomených zátvorkách CD, CD ROM, Televízne vysielanie, Počítačový program a pod.), **miesto vydania, názov vydavateľa** (krajina, mesto, nahrávacie štúdio, filmové štúdio, distribútor a pod.).

Príklad 1 – audio nahrávka

HEALY, F. (2001). Side. [Nahrál Travis]. Na *The invisible band* [CD]. Londýn :

Independiente Ltd.

Príklad 2 – film

MacDONALD, L. (Producent), a Scott, R. (Režisér). (2000). *Gladiátor* [Film]. USA :

Dreamworks a Universal Pictures.

Príklad 3 – Televízny program

SEDLÁKOVÁ, M. (Riaditeľka spravodajstva). (26.7. 2006). *Noviny* [Televízne vysielanie].

[cit. 2006-07-26]. Bratislava : TV JOJ.

Príklad 4 – CD ROM

Slovakia Travel a Micron. (1997). *Vysoké a Belianske Tatry* [CD-ROM]. [cit. 2004-04-25].

Banská Bystrica : Slovenská agentúra pre cestovný ruch.

Bibliografický odkaz na osobný rozhovor, alebo korešpondenciu ako zdroj informácie

Odkaz na zdroj informácií získaných prostredníctvom osobného rozhovoru či korešpondencie obsahuje, **hlavnú zodpovednosť** (osoba s ktorou bol rozhovor alebo iný druh komunikácie vedený, príp. autor prednášky a pod.), **dátum** (kedy bol rozhovor uskutočnený, resp. dátum prijatia správy, e-mailu), **názov** a termín **Osobná komunikácia** alebo **Osobná korešpondencia**.

Príklady bibliografických odkazov na osobný rozhovor:

ZAPLETALOVÁ, S. (25. 4. 2009). *K problému čiarky...* Osobná komunikácia. Trnava.

CELLER, B. (26. 7. 2009). *Aupark v Trenčíne*. Osobná korešpondencia

3.2 Citát, citácia a parafrázovanie v texte

3.2.1 Citát

Citát (angl. quotation) je text doslovne prevzatý (vrátane chýb – preklepov) z informačného zdroja (citovaného dokumentu, ktorý sa osobitne vyčleňuje úvodzovkami. Ak má citát viac ako štyri riadky, oddelí sa od ostatného textu a odsadí sa od ľavého okraja. Ak sa v citáte vynechávajú nejaké slová, musí sa to urobiť tak, aby sa nijako nezmenil význam citovaného textu, pričom na mieste vynechaného textu sa napíšu tri bodky (...).

Citáty slúžia na argumentáciu. Vhodné sú najmä tam, kde svojou výstižnosťou ušetria zdĺhavý výklad a v prípade, keď vlastné názory a argumenty možno podoprieť citátom autority v príslušnom odbore.

Použitie akéhokoľvek informačného zdroja, ktorý bol predtým zverejnený iným autorom bez jeho jasného označenia s použitím úvodzoviek, citovania alebo inou vhodnou referenčnou metódou sa považuje za plagiátorstvo.

3.2.2 Citácia

Citácia (angl. citation) slúži na spojenie citovaného miesta so záznamom o citovanom dokumente. Prítom tento záznam je položkou v zozname bibliografických odkazov. Citácia, označenie prameňa, sa v texte píše vždy tam, kde sa na použitý prameň odvolávame.

Citácia sa štandardne vkladá **do zátvorky a umiestňuje sa tam iba priezvisko citovaného autora, rok vydania citovanej publikácie a konkrétna strana**. Keď je označenie prameňa (citácia) uvedené pred citátom (spôsob záznamov v texte si volí autor sám) zapisuje sa priamo v texte **iniciála krstného mena a priezvisko citovaného autora a do zátvorky (hneď za meno) sa vpíše rok vydania citovanej publikácie a konkrétna strana**.

Metóda citovania, ktorú uprednostňuje VŠM/CU v Trenčíne je metóda prvého údaja a dátumu. Citovaný (doslovne prevzatý) text musí byť ohraničený úvodzovkami.

Ak citujeme autora toho istého dokumentu viackrát po sebe, používame skratku **op. cit., tamže** alebo **ibid** a zaznamenáme zmenu strany dokumentu (monografia, časopis), pokiaľ je to potrebné. Ak má citovaný dokument viacerých autorov, v citácii v texte stačí uviesť len meno prvého autora a pripojíme skratku a kol., alebo et al.

Ak sa použije ako zdroj osobná komunikácia, či už prostredníctvom e-mailu, rozhovoru, alebo telefonátu, v texte zapíšeme meno citovaného autora a rok štandardným spôsobom.

Príklady citátov a citácií v texte práce:

Použitý zdroj – monografia:

„Za zmenu pracovnoprávných vzťahov možno považovať takú zmenu, pri ktorej pracovnoprávny vzťah trvá, menia sa však niektoré jeho prvky. Zmena pracovnoprávných vzťahov môže spočívať v zmene subjektu pracovnoprávneho vzťahu alebo v zmene obsahu pracovnoprávneho vzťahu“ (Barancová - Schronk, 2004, s. 64).

Alebo:

Modifikácia v pracovnoprávnom vzťahu je podľa H. Barancovej - R. Schronka (2004, s. 64) zmena, kde „pracovnoprávny vzťah trvá, menia sa však niektoré jeho prvky.

Zmena pracovnoprávných vzťahov môže spočívať v zmene subjektu pracovnoprávneho vzťahu alebo v zmene obsahu pracovnoprávneho vzťahu“.

Bibliografický odkaz za textom:

BARANCOVÁ, H. - SCHRONK, R. (2004). *Pracovné právo*. Druhé rozšírené vydanie. Bratislava : Sprint.

Použitý zdroj –elektronický:

Nie všetci pedagógovia sa stavajú k reformným prúdom s otvorenou náručou. K takým patrí aj O. Kaščák (2006), ktorý tvrdí, že tieto „spôsoby vyučovania sa spravidla snažia potlačiť tvorbou hravej atmosféry rozdiel medzi hrou a povinnosťou. Diet'a si pri takej forme vyučovania neuvedomuje špecifický sociálny význam a závažnosť školskej práce“. Patrí takýto názor k pedagogickému konzervativizmu?

Bibliografický odkaz za textom:

KAŠČÁK, O. (2006). Ako škola (ne)učí pre život. In: *Týždeň*. [cit. 2007-07-25]
dostupné na: <http://www.tyzden.sk/old_archiv.php?w=art&idart=7643&idiss=137>

Použitý zdroj – legislatívny dokument:

Obchodnými spoločnosťami na území SR sú „verejná obchodná spoločnosť, komanditná spoločnosť, spoločnosť s ručením obmedzeným a akciová spoločnosť“ (Zákon č. 513/1991 Zb., § 56 ods.1).

Bibliografický odkaz za textom:

Zákon č. 513/1991 Zb., § 56 ods.1 Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov.

3.2.3 Parafráza a výt'ah

Ak text, ktorý chceme citovať, štylisticky upravujeme alebo inak voľne spracúvame, hovoríme o **parafrázovaní**. Text nevymedzujeme úvodzovkami, pretože do pôvodného autorského textu zasahujeme a prispôsobujeme ho svojmu zámeru. Pri zápise mien autorov platia pri parafrázovaní rovnaké pravidlá ako pri citovaní, avšak kým rok je rovnako povinným údajom, strana nemusí, ale môže byť, uvedená.

Parafráza sa používa na zjednodušenie alebo zrozumiteľnejšie vyloženie použitého zdroja pri zachovaní jeho pôvodného obsahu. Môže sa teda stať, že parafráza je niekedy dlhšia ako prevzatý (pôvodný) text, nesmie však obsahovať vlastné myšlienky autora písomnej práce.

Citácia sa štandardne vkladá do zátvorky a umiestňuje sa tam iba priezvisko citovaného autora, rok vydania citovanej publikácie a prípadne konkrétna strana. V prípade neexistencie roku vpisujeme slovo **dátum neznámy**. Úplný bibliografický záznam sa uvádza až na konci práce v zozname bibliografických zdrojov.

V prípade použitia viacerých publikácií jedného autora, ktoré vyšli v jednom roku, označí sa v texte za menom autora rok vydania spolu s malým písmenom podľa abecedy, napr. (Zelina, 1997a, s. 5), (Zelina, 1997b, s. 15). Až v zozname použitej literatúry sa čitateľ dozvie konkrétny názov dokumentu spojený s malým písmenom abecedy.

Častou chybou, ktorá sa vyskytuje v odborných textoch, je neschopnosť čitateľa rozlíšiť parafrázovaný text od vlastných myšlienok autora. Parafrázu treba chápať ako konštrukciu pozostávajúcu **zo stereotypných fráz** (Ako uvádza..., Podľa..., YX dôvodí...) a z **odkazu** (priezvisko, rok/dátum neznámy, príp. strana). Ak pokračuje text parafrázovaním toho istého autora, netreba sa báť použiť ďalšiu stereotypnú konštrukciu (Ako ďalej uvádza..., XZ taktiež tvrdí..., atd).

Výt'ah je krátke zhrnutie prevzatého textu zdroja (dokumentu), ktoré obsahuje len jeho hlavné myšlienky. Nepodstatné detaily, spresňujúce myšlienky sa vynechávajú. Výt'ah reprezentuje zhruba 25% originálnej práce. Ani do výt'ahu nemožno pridávať vlastné názory autora písomnej práce.

Príklad parafrázy a citácie v texte práce:

Príklad 1

Text pôvodného zdroja:

„Obchodná spoločnosť je právnickou osobou založenou za účelom podnikania. Spoločnosťami sú verejná obchodná spoločnosť, komanditná spoločnosť, spoločnosť s ručením obmedzeným a akciová spoločnosť. Spoločnosť s ručením obmedzeným a akciová spoločnosť môžu byť založené aj za iným účelom, pokiaľ to osobitný zákon nezakazuje“ (Zákon č. 513/1991 Zb., § 56 ods.1).

Parafráza:

Verejná obchodná spoločnosť a komanditná spoločnosť sú právnickými osobami, ktoré na rozdiel od spoločnosti s ručením obmedzeným a akciovej spoločnosti môžu byť založené len za účelom podnikania (Zákon č. 513/1991 Zb., § 56 ods.1).

Bibliografický odkaz za textom:

Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov.

Príklad 2.

Text pôvodného zdroja:

„Pokus o stručné vymedzenie umelej inteligencie naznačil dôležitú úlohu, ktorú v nej majú symboly. S pojmom symbolu veľmi účinne operujú aj iné vedné disciplíny. Preto je dôležité uvedomiť si, v akom význame sa v umelej inteligencii pojem symbol používa a v čom sa tento význam rozchádza alebo v čom je zhodný s významami, ktoré nadobúda v iných disciplínach“.

Parafráza:

Podľa J. Kelemena (1992, s. 16) v umelej itelencii zohráva dôležitú úlohu pojem symbol, ktorý je rovnako dôležitý aj v iných oblastiach vedy. Treba si však uvedomiť zhody a rozdiely vo význame, ktoré tento pojem má v umelej inteligencii a v ostatných vedných odboroch.

Bibliografický odkaz za textom:

KELEMEN, J. et al. (1992). *Základy umelej inteligencie*. Bratislava : ALFA.

Príklad 3.

Text pôvodného zdroja:

„Reformné spôsoby vyučovania sa spravidla snažia potlačiť tvorbou hravej atmosféry rozdiel medzi hrou a povinnosťou. Dieťa si pri takej forme vyučovania neuvedomuje špecifický sociálny význam a závažnosť školskej práce“.

Parafráza:

Ako tvrdí O. Kaščák (2006) nové pedagogické trendy majú negatívny vplyv na schopnosť detí rozlišovať medzi zábavou a tým, čo je vážne, čo je seriózna práca.

Bibliografický odkaz za textom:

KAŠČÁK, O. (2006). Ako škola (ne)učí pre život. In: *tyždeň*. [cit. 2007-07-12] dostupné na: <http://www.tyzden.sk/old_archiv.php?w=art&idart=7643&idiss=137>

Príklad 4:

Text pôvodného zdroja:

„Detskí utečenci z Afriky nemajú na Kanárskych ostrovoch, ktoré patria k najčastejším cieľom afrických ilegálnych migrantov, ružový život“.

Parafráza:

Kanárske ostrovy ako miesto, ktoré vyhľadávajú nedospelí africkí utečenci, im neponúkajú relevantné podmienky (Tábory strachu, 2007).

Bibliografický odkaz za textom:

Tábory strachu. (2007). In: : *Týždeň*. [cit. 2007-08-28].. dostupné na: <<http://www.tyzden.sk/sk/svet/svet03.php>>

3.2.4 Plagiátorstvo a ako sa mu vyhnúť

Plagiátorstvo predstavuje zámerné použitie akéhokoľvek materiálu, ktorý bol predtým zverejnený iným autorom bez jasného označenia takého materiálu použitím metódy *prvého údaj a dátumu*. V stručnosti, plagiátorstvo je vydávanie práce iného autora za vlastnú.

Vysoká škola zámerné podrobne vysvetľuje druhy a stupne plagiátorstva, aby sa ho žiadny študent nedopustil nevedomky. Plagiátorstvo zahŕňa tri veľmi príbuzné činnosti: doslovné plagiátorstvo, plagiátorstvo parafrázovaním a mozaikové plagiátorstvo.

Doslovné plagiátorstvo - predstavuje opísanie práce iného autora študentom buď doslova, alebo so zmenou frázy, či vety. Možno sa mu vyhnúť úvodzovkami vymedzujúcimi doslovne uvedený text s príslušnou poznámkou o zdroji informácie metódou *prvého údaj a dátumu*.

Plagiátorstvo parafrázovaním - predstavuje pokus študenta zameniť kľúčové slová, frázy alebo vety pôvodného textu iného autora. Študent sa však dopúšťa plagiátorstva tým, že nemení pôvodný význam alebo tému. Tomuto plagiátorstvu sa dá predísť uvedením pôvodného zdroja metódou *prvého údaj a dátumu*.

Mozaikové plagiátorstvo predstavuje vybratie dôležitých fráz, termínov a myšlienok pôvodného autora a ich vloženie do študentovej písomnej práce. Tomuto sa možno vyhnúť priamym citovaním alebo parafrázou s odkazom na zdroj metódou *prvého údaj a dátumu*.

3.3 Zoznam bibliografických odkazov

Zoznam bibliografických odkazov je súpis všetkých citovaných dokumentov (zdrojov), ktoré autor v písomnej práci použil. Je umiestnený na samostatnej strane. V prácach menšieho rozsahu pokračuje za vlastným textom, v prácach väčšieho rozsahu je umiestnený na samostatnej strane. Záznamy v zozname bibliografických odkazov sa nečísľujú a usporadúvajú sa v abecednom poradí. Prvý riadok každého záznamu sa zarovnáva vľavo. Druhý a ďalšie riadky sú odsadené zľava o 1,27 cm alebo 0.50" - tzv. *Hanging Indent*.

Ak je v zozname bibliografických odkazov viac prác toho istého autora, usporiadajú sa záznamy abecedne podľa názvu. Všetky zdroje použité v práci musia byť uvedené

v zozname bibliografických odkazov a všetky zdroje uvedené v zozname bibliografických odkazov musia byť použité v práci.

Zoznam bibliografických odkazov sa môže nazvať aj synonymami:

Citovaná literatúra

Zoznam citovanej literatúry

Zoznam požitej literatúry

Odkazy na literatúru

Použitá literatúra

Literatúra

Referencie

Zoznam citovaných prameňov

Zoznam citovaných dokumentov

Bibliografia citovanej literatúry

Zoznam bibliografických odkazov

V tomto zozname sa musia zaznamenať všetky citované a parafrázované dokumenty, ktoré autor v texte/v práci použil. Základné pravidlo znie: čo je v texte, je za textom; čo je poznačené za textom, musí čítať v štúdií nájsť. Zoznam bibliografických odkazov sa stránkuje (zobrazuje sa číslo strany), avšak k jednotlivým autorom sa čísla nedávajú, t.j. nečíslujú sa jednotlivé tituly použité v práci.

K termínu: Bibliografia

Pomenovanie zoznamu citovaných zdrojov termínom *Bibliografia* (vyššie aj zvýraznené) v prácach väčšieho rozsahu nie je vhodné, nemalo by sa používať. Nebolo by to v súlade s normou ISO 5966 a ISO 7144. Toto označenie sa však môže štandardne používať v štúdiách a článkoch do časopisov, zborníkov a pod. Norma ISO 215 to pripúšťa.

Zväčša, sa termínom *Bibliografia* (v prácach väčšieho rozsahu) pomenúva súpis záznamov o dokumentoch, ktoré neboli citované, ale sú odporúčané k téme, poskytujú ďalšie doplnujúce informácie o danej téme; môžu byť pre čitateľa zaujímavé.

4 Záver

Táto príručka má poskytnúť základné informácie pre študentov ako aj pre lektorov o písaní seminárnych prác a ich ekvivalentov v slovenskom jazyku na VŠM/CU v Trenčíne. Keďže seminárne práce a ich ekvivalenty (tzv. práce menšieho rozsahu) nemajú vždy jednotnú úpravu, príručka má ambíciu zosúladiť formálnu stránku tohto druhu prác, a tak napomôcť zvýšeniu ich úrovne.

V našich odporúčaníach a modifikáciách vychádzame z normy ISO 690, avšak bez jej národnej transformácie nie je pre našu provenienciu priamo použiteľná. Precizujeme a zjednodušujeme riešenia založené na nových trendoch a štandardoch, ktoré platia v zahraničnej dokumentačnej praxi. Zámerom nášho autorského kolektívu je vniesť do slovenskej praxe modernejšie prvky a jej slovenskú interpretáciu, akcentujúc najmä interpunkciu.

Dodržiavanie zásad pri písaní všetkých druhov prác vrátane seminárnych prác a ich ekvivalentov je dôležitou súčasťou akademickej etiky, ktorej pravidlá a postupy, vrátane sankcií sú uvedené na www.cutn.sk/sh.

Východiskom pre spracovanie príručky boli najmä odporúčania doc. PhDr. Dušana Katuščáka, PhD., uvedené v publikácii *Ako písať záverečné a kvalifikačné práce*, ako aj odporúčania prof. Ing. Štefana Kimličku, CSc., uvedené v *Príkladoch citovania podľa ISO 690 a ISO 690-2*, ďalej *City University Research Paper Guide 2004* od autorky Anne Whitaker, ako aj *Publication Manual of the American Psychological Association*, Fifth Edition a *Jak napsat odborný text* (S. Čmejrková, F. Daneša, J. Světlá).

Financovanie poľnohospodárstva by malo byť v rukách štátu

Jana Bukovinská

Odborná písomná komunikácia a kritické myslenie, Bc 200s

Argumentačná esej

Mgr. Zuzana Kľačanská

5. 12. 2008

V predkladanom texte sa budeme venovať problematike financovania poľnohospodárstva.

Naším hlavným cieľom je zosumarizovať rôzne, najmä však protichodné stanoviská na danú tému, ale najmä odpovedať na výskumnú otázku, a to že financovanie poľnohospodárstva, ako sme už naznačili v názve by malo byť realizované prostredníctvom štátnych dotácií a dotácií EÚ a zároveň pomocou argumentov zdôrazniť význam dotovania poľnohospodárstva štátom, nakoľko je problematika dotovania poľnohospodárov štátom témou častých diskusií ako v rámci EÚ, tak aj na Slovensku, najmä po nástupe súčasnej vlády Slovenskej republiky v roku 2006, ktorá si zvolila dotácie do poľnohospodárstva ako jeden z hlavných a prioritných cieľov svojej politiky a čoraz častejšie sa však ozývajú aj hlasy proti tejto politike.

Nakoľko je analyzovaný aktuálny, ako už uvádzame vyššie, budeme čerpať najmä z internetových zdrojov, článkov kompetentných, z článkov venovaných Spoločnej pôdohospodárskej politike a EÚ.

Domnievame sa, že naša sumarizácia umožňuje čitateľovi zaujať k tejto kontroverznej téme postoj, umožňuje mu získať nový pohľad na problém, čo ako sa domnievame by mohlo byť aj prínosom do budúcnosti.

V prvej časti krátko poukážeme na pozadie analyzovaného problému, v ďalších častiach sa pokúsime zosumarizovať argumenty na podporu tézy, ponúkneme rôzne pohľady na tému.

Kto by mal financovať poľnohospodárov? Odpoveď na túto otázku je, podľa nášho názoru, možné objasniť najmä na základe príslušnosti k istej strane politického spektra. Výsledok je však vždy rovnaký, resp. to, v čom sa spájajú obidve strany – poľnohospodárstvo by malo byť fungujúcim, rozvíjajúcim sa odvetvím. Existujú však, ako sme už naznačili dve cesty, ako je možné sa k uvedenému dopracovať. Na úvod si teda dovoľíme poukázať na stanovisko, ktoré odmieta politiku štátnych dotácií do agrárneho sektoru a je reprezentovaná predovšetkým liberálmi a pravicovo orientovaným občanmi, ktorých môžeme nazvať aj odporcovia súčasnej agropolitiky a ktorí, keďže dotovanie poľnohospodárov je prioritným medzinárodným cieľom (Spoločná poľnohospodárska politika EÚ) a zároveň jedným z hlavných cieľov súčasnej, zatracovanej, vlády Slovenskej republiky, podporujú, vzhľadom k svojmu politickému náhľadu, voľný trh (*the freer market the freer people*) a dotácie považujú dokonca za škodlivé, pričom často krát argumentujú účinnými vyjadreniami typu: „Európa i Slovensko sú dnes v absurdnej situácii. Dotácie do poľnohospodárstva totiž škodia každému: slovenský spotrebiteľ zaplatí o 20 až 25 % vyššiu cenu za potraviny, než sú priemerné ceny na svetových trhoch (Krivošík, 2005). Dovoľíme si ďalej zosumarizovať ich pripomienky, že dotácie do poľnohospodárstva sú tým faktorom, ktorý oslabuje životaschopnosť poľnohospodárstva, tiež, že popierajú prirodzený vývoj poľnohospodárskeho sektora a samozrejme aj trhovú ekonomiku – základné

pravidlá trhu – riadiť sa ponukou a dopytom. Podľa pravicového žurnalistu L. Krivošíka (2005), „dnes (poľnohospodári) nepociťujú žiadny tlak na zvyšovanie produktivity práce či rozširovanie spektra výrobkov“, čím naznačuje, že poľnohospodárstvo je z jeho pohľadu akoby paralyzované a neschopné aj minimálnej konkurencieschopnosti. Tento argument však zamietol nielen Róbert Fico, ale aj my sa domnievame, že to nie je možné, avšak, nie z technických dôvodov, aj keď si myslíme, že by to mohlo spôsobiť vážnu krízu slovenského poľnohospodárstva, ale predovšetkým preto, že Slovensko sa vstupom do EÚ zaviazalo k určitej politike, a to naplňať ciele SPP „zvýšiť produktivitu práce, zabezpečiť roľníkom a farmárom slušné podmienky na živobytie, stabilizovať trhy, zabezpečiť dostupnosť potravín, zákazníkom poskytnúť potraviny za rozumnú cenu“ (Magyar, 2008), a preto filozofické úvahy orientované týmto smerom pokladáme za nereálne. Mali by sa teda slovenskí poľnohospodári financovať sami len pomocou úverov, alebo by ich mal dotovať štát? Je vôbec možné prežitie slovenského poľnohospodárstva bez štátnych dotácií a dotácií EÚ?

Domnievame sa, že dotácie do sektoru poľnohospodárstva sú nevyhnutné, a to najmä z toho dôvodu, že poľnohospodárstvo je prínosné odvetvie národného hospodárstva, ktoré by malo neustále zabezpečovať kvalitné potraviny, ale hlavne kvalitné potraviny dopestované a dochované na Slovensku. Častým názorom podporujúcim ne - dotovanie je ten, že

„zbytočne“ investované peniaze do poľnohospodárskeho sektora by mali byť prerozdelené do „významnejších“ odvetví ako školstvo, či kultúra. Prečo je teda jednou z hlavných priorít EÚ? P. Baco, politik HZDS tvrdí, že „čisto z hospodárskeho hľadiska je (...) pôdohospodárstvo ako komplex najväčším rezortom EÚ s 13-percentným podielom na HDP“ (2008). Poľnohospodárstvo je nahraditeľné a výnimočné odvetvie. V minulosti bolo hlavným zdrojom obživy, čo už síce v súčasnosti neplatí, ale jeho význam je nepopierateľný. Slovensko bolo vždy viac agrárnou, ako priemyselnou krajinou, a teda je to súčasť nášho národného povedomia. Nositeľom tejto vízie je aj SPP EÚ, ktorá vznikla po druhej svetovej vojne ako systém zabezpečenia potravinovej pomoci. Napriek tomu, že sa jej ciele zmenili a kompetentní čoraz častejšie volajú po reforme, nepopierateľne jej význam ostáva ako: „(...)základ sily a konkurencieschopnosti poľnohospodárstva EÚ a poľnohospodársko-potravinárskeho odvetvia ako celku, ktoré poskytuje 19 miliónov pracovných miest. Politikou sa zabezpečuje, že poľnohospodárstvo a zachovanie životného prostredia tvoria neoddeliteľný celok. Napomáha rozvoju hospodárskych a sociálnych štruktúr vidieckych spoločností. Zohráva dôležitú úlohu pri vyrovnávaní sa s novými úlohami, akými sú zmena klímy, vodohospodárstvo, optimálne využívanie možností súvisiacich s bioenergiou a ochrana biologickej rozmanitosti“ (portál Európa, 2008), čo svedčí o nespornom význame poľnohospodárstva a rozmanitosti oblastí, ktoré

potrebujú podporu a usmernenie.

...

Ďalej sa pokúsime poukázať na niekoľko ďalších dôvodov, prečo pokladať dotácie štátu za nevyhnutné. Poľnohospodárstvo je nepopierateľne rizikovým sektorom, nakoľko je vo vysokej miere závislé od klimatických podmienok – jeden neúrodný rok môže mnohonásobne znížiť množstvo úrody, predovšetkým v rastlinnej výrobe, boj proti škodcom, technológie, nákup strojov a zariadení - dovoľme si dokonca tvrdiť, že efektívne fungovanie poľnohospodárstva bez nich skutočne nie je možné. Avšak, na druhej, aj výnimočne úrodný rok môže predstavovať riziko, čo nám môže potvrdiť nasledujúca správa, že: „ceny pšenice totiž od začiatku roka dramaticky klesli. Z marcových rekordov, keď sa predávala aj nad 13,5 dolára za bušel (vyše 27 kg), sa prudko oslabila až na súčasných okolo 5,60 dolára. „Dôvodom výrazného znižovania ceny sú informácie o rekordnej celosvetovej úrode,“ povedal analytik spoločnosti Colosseum Boris Tomčiak.“ (Zajíčková, Jančík, 2008). A teda, nepodporovanie poľnohospodárstva v takýchto krízových situáciách môže mať katastrofálne dôsledky. Zároveň si myslíme, že bez štátnej podpory by farmári neboli schopní zabezpečiť poľnohospodárske stroje a zariadenia pre ich vysokú finančnú náročnosť a prevádzkové náklady. Ďalším faktorom sú ľudské zdroje. Aj keď poľnohospodárstvo zamestnáva len 5% obyvateľstva SR (Ministerstvo

poľnohospodárstva SR., 2007), je stále výbornou pracovnou príležitosťou, ako pre odborníkov, tak pre obyvateľstvo s nízkym stupňom vzdelania. Na základe uvedeného si dovoľujeme tvrdiť, čím viac podpory od štátu, tým efektívnejšie poľnohospodárstvo a taktiež sa domnievame, že pre dôležitosť poľnohospodárstva je viac ako vhodná dotácia SPP – 40% HDP.

Nepopierame, že zabezpečenie väčšej transparentnosti v oblasti, kam a na aký účel sú dotácie určené, avšak sme toho názoru, že by mali byť aj naďalej významnou súčasťou štátneho rozpočtu a priorít vlády.

V predkladanom texte sme sa pokúsili poskytnúť komplexný pohľad na problematiku financovania poľnohospodárstva. Pokúsili sme sa zosumarizovať rôzne názory a pohľady a poskytnúť argumenty na podporu financovania poľnohospodárstva štátom, nakoľko nevidíme žiadnu perspektívu v transformácii poľnohospodárstva na samo – hospodáriaci subjekt, nakoľko to nekorešponduje s cieľmi SPP a EÚ, ktorej sme súčasťou, poľnohospodárstvo je významnou súčasťou národného hospodárstva a národných tradícií a je vysoko rizikovým sektorom, pre svoju závislosť od klimatických zmien a vývoja na svetových trhoch.

Zoznam použitej literatúry

- BACO, P. (2008). Päť agrárnych omylov EÚ, päť výziev pre reformu spoločnej poľnohospodárskej politiky EU /skratka SPP/. In: *portál HZDS*. [cit. 2008-12-04] dostupné na: <http://www.hzds.sk/?mod=zpravy&par=pat-agrarnych-omylov-eu-pat-vyziev-pre-reformu-spolocnej-polnohospodarskej-politiky-eu-skratka-spp>
- KRIVOŠÍK, L. (2005). Agrodotácie sú absurdné. In: *Pravé spektrum*. [cit. 2008-12-04]. dostupné na: <http://www.prave-spektrum.sk/print.php?327>
- MAGYAR, P. (2008). 10 dôvodov, prečo zrušiť poľnohospodárske dotácie. In: *Žurnál*. [cit. 2008-12-05]. Dostupné na: http://www.izurnal.sk/index.php?option=com_content&task=view&id=2239&Itemid=43
- Ministerstvo poľnohospodárstva SR. (2007). *Správa o poľnohospodárstve a potravinárstve v SR za rok 2007*. Bratislava : MP SR
- Portál EUROPA. (2008). Poľnohospodárstvo. Uspokojujeme potreby poľnohospodárov a spotrebiteľov. In: *EUROPA.EU*. [cit. 2008-12-04]. Dostupné na: http://europa.eu/pol/agr/overview_sk.htm
- ZAJÍČKOVÁ, Z.; JANČÍK, Ľ. (2008). Pšenica lacnie, chlieb nie. In: *SME*. roč.16, č. 180, s. 8

